

SZÉKELYSÉG

A SZÉKELYFÖLDET ÉS NÉPÉT ISMERTETŐ HAVI FOLYÓIRAT

Szerkeszti
BÁNYAI JÁNOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Odorhei.

SZÉKELY TÁNC.

Vámszer—Bándy művéből.

Szöveg az utolsó oldalon.

Találkozánk Uz Bencével.*)

Nyiró József havastjáró, minden tudó figurájának már tipussá formálódott alakjával kapcsolatban történt meg következő kis eset. A nyáron találkozom Nyiróval s-mindjárt legelsőre odavetem neki:

— Te Jóska, Benci tisztel.

— Ki Te? — kérdi.

— Hát Benci! No... ki... hát Uz Bence! — hangsúlyozom.

— Ne fogjon a görcs! — így Ó.

— Hogy a sulyba fogna! Hisz... ne... küdi es a fotográfiáját!

Veszi a kezébe, nézi forgatja s közben elmesélem neki, hogy csak ahajt ott valánk a nyáron Kászonferedején szétnézni egy jó csomóan. Mivel igen kíváncsiak valának a társaság tagjai — pedig nem volt egy fehérnép se ott — elhatároztuk, hogy Uz Bencét es meglátogatjuk, ott künn a havason. A pakkot fel egy szekerre s mi es a hányan valánk neki a kétkerekűvel. A szép Szarvaskő hegy szikláján ott ott hagyók az utat s az ösvényen fel a Fehérvíz nyakára.

Hát uramfia egy sirilónél... ott nyílik ki előttünk a mesés szép sziklás Uz völgye. Hátnl a Havas!

— Vajjon lesz-e szerencsénk Uz Bencével? — így az egyik.

— Hát má' ha itt vagyunk addig el se megyünk! — így a másik.

— De honnan kerül elé a rengetegből? — aggódnak többen.

Elhallgattam a tépelődésüket. Jó ilyenkor, ha mindenki kibeszéli, ami a lelkén van. Nézünk ide-oda... Nem messze szénát csinálnak... Azon a napos oldalon tul csorda legel... A fák közt az ösvényen egy néhány jókötésű kászoni atyafi jelenik meg... Az érdeklődés erősen fokozódik. Végre noszogatnak, hogy no Te erdőjáró honnan szeded most már elé Bencit?

— Hát iszen itt van előttetek!... Nem látjátok? No álljatok oda, mert vele együtt lefényképelek. Nem látjátok? Itt balra ez a behuzódó hosszú völgy az Uz! Itt velünk szembe keletre ugy félforcso-kulag ebbe ömlik belé a Bence pataka. Az a sorok ott lenn az egykori Aklos csárdánál, a találkozó, a kettő együtt... Uz Bence.

B.

*) A dolognak az a históriája, hogy EKE ciuci osztálya felhivta a Székely Nemzeti Muzem figyelmét a majdnem ismeretlenül álló, félreeső sarokra a Kászon, Uz völgyek és a Nemere, Nagy Sándor hegyek vidékére. Így aztán a turisztikai szempontból is annyira érdekes területnek a bejárására egy kis társaság ütdődött össze, akik a fürdőt választván középpontnak, mindennap más és más vidékét jártak be e bámulatos szép helynek. Az Uz völgyére kerülván a sor, mindenikünknek eszébe jutott Nyiró József remekbe szabott havasjáró figurája s mozgásának területe a Havas Igy kerültünk aztán Uz Bence birodalmába!

Egyben sajnálattal említiük meg, hogy Nyirónak a főhelyünkre igénytartó arc-képe a kép nagymérete miatt nem kerülhetett a cimlapra.

NYIRŐ JÓZSEF

a Kisfaludy Társaság tagja lett.

Nagy örömet keltett mindannyiunknál *Nyirő Józsefnek* a nem rég történt kitüntetése. A Kisfaludy Társaságba való beválasztása nem más, mint a nagy olvasóközönségének formába öntött véleménye.

Ez alkalommal nem ismertetni óhajtjuk Nyirőt, — azt elvégez'e Ő maga a műveivel — hanem az előbbi, megemlítésre méltó epizódot fűzzük hozzá adalékul az általánosan kedvelt figurájának, Uz Bencének az ismeretéhez.

Székely lakóház típusok Alcsikban.

Aki behatóan foglalkozik a székely lakóházak építési módszerével, a falu vagy község fejlődési vonalát meg tudja állapítani még akkor is, ha nem ragaszkodik a tizesek adta biztos utjelöléshez. Kétségtelen, hogy a lakóházak célszerűbb méretezésével és beosztásával sajátos telek-típusok kialakulásáról is meggyőződhetünk, ami a következtetések helyes voltát és a megállapítások megbízhatóságát lényegesen támogatja, azonban a lakóháznak, mint típusnak a meghatározása legyen a kiinduló pont. Két lakóháztípust különböztethetünk meg: I, *Eresszel*, ezek megint lehetnek *zártak és nyitlak*; II. *Egész vagy féltornáccal*, kevert formát mutatnak az igen ritka zártereszes-tornácos lakóházak.

Legősibb a zártereszes lakóház, amelyről mint már kialakult típusról beszélhetünk. Ez lehet három és négyosztatu. Előbbieknél az eresszel szemben van a kamara, míg ezekhez jobbkéz felé csatlakozik a lakószoba minden adott esetben. A négyosztatu lakóházaknál már a helyi adottság is tekintetbe veendő. Középen van az eresz a kamarával, jobbra vagy balra az ut mellett, a ház fekvési irányának megfelelően van a *nagyház*, míg az udvarfelőli részén a *kicsiház*. Ez a beosztás marad abban az esetben is, ha a négyosztatu zártereszes lakóház nem az ut mellett vagy az uthoz közel van építve.

A nyíltereszes lakóházaknál nincs ereszsajtó, hiányoznak a kifűrészelt, nyolcas formát adó záródeszkák és így szabad bejáratuk van. Ennek oka mélyölü házaknál a világosság és a biztosabb járás növelésében keresendő, más esetekben meg hiányzott a mód, ami által a zártereszes lakóház előnyét megszerezhetnék volna. Van azonban még egy valószínűbb eset, amely a nyíltereszes és tornácos lakóházak közötti átmenetet képezi. Ugyanis a nyíltereszes lakóházak zöme általában a falu közép, míg a tornácosoké az alszegtizesében van. Átmenetük nem teljes ugyan, mert e két típusu ház váltakozik, de végül nagyobb részük tornácos, tehát elhatároló. Viszont ebben a mérsékeltre valló éghajlatnak is van szerepe.

Most szükségszerűen megemlítem, hogy az újabb építkezések a fejlődés vonalának zárt egységét annyira megzavarták, hogy sok körültekintésre és megismerésre van szükség, ha munkánkban következetesek akarunk maradni.

A tornácos lakóházak is elég gyakoriak s ezek közül leginkább az egész tornácosak. A tornác korlát magassága 1 m., záródeszkázataiba különböző formákat fűrészelnek s ez csinossá teszi a lakóház frontját és udvarra néző arcát. A szabályos távolságon lerögzített tornácarokat a könyöklő köti össze, féltornácos lakóházaknál pedig mindkettő hiányzik viszont e hiányt ellensúlyozza a tornác alacsony

fekvése. Az egész tornácos lakóházak magas vagy alacsony tornácuak, a tornác a lakóházat három oldalról veszi körül, sok esetben a ház udvarra néző arcát és utfelőli frontját, ritkább mikor csak a ház hosszában találjuk.

Beosztásuk ház, kamara, belsőházból áll, esetleg ha négyosztatu a külsőházzal gyarapodik, mely természetesen az ut felől van. Többosztatu régi tornácos lakóházat ritkán lehet látni, ugyancsak elvéve található teljesen tornác nélküli ugynevezett szabadföldes lakóházat.

Végezetül a *zártéreszes-tornácos* lakóházakat említem meg mint az eresznek és a tornácnak különálló alkalmazását. Az ilyen lakóházak tulnyomó részben négyosztatuak. Ha ut mellett található a nagy-ut felől van, oldalán a kicsiházzal. A kamara pedig az eresszel szemben s ez utóbbi kettő a ház belső részét képezi. Ha uttól távolesd telken van felépitve, az eresz a ház baloldalát adja a vele szemben levő kicsiházzal míg az udvar felé eső tulajdonképpeni nagyházból most udvarház lesz.

Az ilyen típusu lakóházak építési célját kevésbé lehet megérteni, ha csak gyakorlati célszerűségét nem tekintjük. A nagyház vagy udvarház fala mellett elhuzódó tornácban — ahová az ereszből átjáró nincs — tekenő széklábat, sulykoló padot, csebret tartanak, amelyeknek az ereszben nem volt helyük az ott levő pincelejárát miatt. De sötétek ezek a házak! Napos oldalát takarja az eresz és a tornác! Valami különös torzszülöttjei az említett típusu lakóházaknak.

Kevés van belőlük s ezért igen érdekesek néprajzi szempontból!

Pongrácz Vilmos

A Csiki Lapok pályázatára 9 munka érkezett be, amelyek közül *Bándy Mária* tanítónő nyerte el az 1500 lejes első díjat, mint aki tökéletes munkát alkotott. Az 1000 lejes díjat, *Lakatos Tivadar* ismert méhésztünk nyerte el gondos tanulmányával. Érdeklődve várjuk most már a dolgozatok alapján a néptünk káros szenvedélyének (iszákosság, bicskázás, gyujtogatás, kártevési hajlam sajnos még igen sok stb. stb.) kigyomlálásra alkalmas módozatok ismertetését. Ha bevállnak, áldásos munkát végzett a Csiki Lapok s jótakaró munkatársai. Örökemlékezetű lehet beindított akciójuk.

Nagy Elemér tervező művész ausztriai sikeréről hallunk újabb híreket. A Bécsben rendezett Színházi Kiállításon tűntek fel ennek a Tg.-Secuescről elszármazott székely testvérünknek a diszlettervei, amelyekről Miklas szövetségi elnök is a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott.

Izsák Márton székely szobrászművész Tg.-Mureşen nyitott műtermet, Simay Imrének a kiváló pesti mintázónak volt a tanítványa. Az eddigi alkotásai is a legjobb hazai művészeink közé emelik a tehetséges fiatal művészt.

Góbéságok.

Osztozkodás.

Anti a régi jó szokás szerint a kollégiomba származott el. Kitapult lassanként s Isten segedelmével most valami nagy hivatalba vagy a városba.

Pista meg odahaza maradt az apja mellett a gazdaságnál s aféle egyszerű, jó falusi gazda leve belőle. Az öreg apjuk mind-mind nehezebben mozgott, a testvérek sürgetgették, hogy még életében testálja el a vagyont, hogy aztán halála után ne legyen viszály közöttük. Ezt főként Anti, a városi sürgeté, mert mindig csak pénzzavarokkal küzdött, hiába volt meg a nagy fizetése.

A nyári munkák bevégzésével az öreg a sok noszogatásra kiismene a két fiával a határba. Megállnak az egyik földjüknél s ránuatva a tarlóban levő szántóra azt mondja:

— No Pista fiam Te ezzel sokat kénlódál, hát ez legyen a Tiéd. Az a másik láb pediglen itt mellette, az maradjon Neked Anti.

Ezzel tovább mentek . . . Megint megállnak:

— Ez a kaszáló megent Téged illet Pista, ha már annyit gazlódtál a tüskékkel, amig kiirtád őket. Tovább azon a fűzesen a' Téged illet Anti.

Igy menének tovább a határban, de Anti egyszer, mintha észrevelt volna valamit nem tudja megállani s odaszól az apjának:

— Édesapám lelkem, Nekem ugy tetszik, hogy ott az elsőnél azt a másik láb földet eladta volt. S aztán a kaszálónál pedig a fűzesen tuli részt gyermekkoromban is a kántor ur kaszáltatta, az pedig egyházi birtok.

— Valahogy olyasformán es van édes fiam. Jól emlékezel! Az első földet akkor adók el a többek közt, amikor a kolégyomba szállítottalak vala be. A másikat, a harmadikat s a többieket ugy lassanként, ahogy szükségöd vala rejik. Ami pedig nem a ménk volt s Neked mutogatám, azokat pediglen mind megvásárolhattuk volna, ha Te itthon maradsz és segítesz, mint Pista a gazdálkodásban!

(Megtörtént).

Vinceffy Sándor

Szüreti bál rendeződik !!

Közhírré tétetik minden fülehegyező embernek, hogy szüreti bál rendeződik, még peniglen ugy, hogy a legények, leányok megeszik a szállót héjjastól s a leve marad az öregeknek, mert azt ők es meg tudják rágni. Vájjék egészségükre.

(Tarlängeni, Braşov melletti csángó faluban kidobolt hirdás).

Székelyek és románok.

Kirijescu Constantinnak a székelyföldi impresszióit leíró munkájából adjuk *Jaklovszky Dénes* műfordításában az összefoglaló gondolatainak érdekes részletét, melynek a tollat mesterien kezelő írójának a tanügyi körökben elfoglalt magas vezető állása ad még nagyobb súlyt.

A románok sohasem voltak a székelyek ellenségei. A székelyek közvetlen szomszédsága a román államokkal, főképp Moldovával, rég-
 ges rég létrehozta a szoros gazdasági és politikai együttműködést a székelyek és románok között. Sőt azt mondhatnám, hogy a székelyek közelebb voltak hozzánk, mint a magyarokhoz.

A nyelvi és vallási kapcsolatok ellenére is a székelyek sohasem tekintették magukat magyaroknak; inkább a hunok közvetlen leszármazottjainak tartják magukat, akik románoktól lakott területeken telepedtek le. A székelyek keveredése az őslakó románokkal és azokkal, akik utóbb jöttek a Kárpátokon túlról való beszivárgások révén, sajátos embertani és bio-szociális típust hozott létre, amely különbözik a puszta magyarjának típusától s közelebb áll a román tipushoz. Nem régen történt, hogy a székelyeket megnyerték a magyarságnak. Ez a múlt század utolsó felében ment végbe és egy nagy arányokban lefolytatott politikai meggyőző hadjárat hathatós tevékenykedése eredményének tekinthető. Azonban ember nem választhatja el azt, amit a természet közel hozott egymáshoz. A székelyek és románok letelepüléslük ténye folytán, békés és testvéri együttélésre vannak hivatva. Az állam uralkodó nemzetének az a joga, hogy visszaveszi azokat az otthonokat, amelyek az övéi voltak, egyáltalán nem jelent ellenséges ténykedést, nem jelent a székelyek nemzetisége ellen irányuló mérenyletet, sem azt a szándékot, hogy őket birtokuktól fosszák meg. Minden barátság alapja a világosan megfogalmazott szerződés.

Azonkívül tudjuk azt, hogy az emberek lelkére hatással van azoknak a helyeknek a szépsége, amelyeken letelepedett. Lesz e valami csodálni való azon, hogy Csik és Gyergyó festői fensíkjai, az Olt, a Maros és a két Küküllő regényes völgyeiben állandósulni fog az igazi testvéri együttélése annak a két nemzetnek, amelyek arra vannak hivatva a jövőben, amint arra voltak hivatva a múltban is, hogy egymás mellett legyenek? Mert az az állam, amelynek határai hűzött együtt laknak a székelyek és a románok, bizva jogában és erejében, amely biztosítja ezeken a hegyvidékeken az ő örökös uralmát, nem gyűlöletből és fajvédő kizárólagosságtól vezéreltetve állapította meg politikai irányelveit. Erről kezeskedik a román szelid termé-

szete. Amihez hozzájárul meg az a szomorú tapasztalat, amelyet a magyar állam szerzett, amelyet megbüntettek a sors azért, mert más volt a politikai hitvallása.

Az erdei talajok trágyáértékéről.

Nagy feltűnést keltett a múlt számunkban közölt e tárgyról szóló cikkünk. Az erdész szakembereinktől jött figyelmeztetésre azonban azt a tanácsot adjuk, hogy a multkori cikkünkben lefektetett alapelveket ne tévesszék szem elől az érdeklődők s nehogy valaki iparszerű ki-termelésre gondoljon, mert azt az erdészeti hatóságok nem engedik meg. Hangsúlyozzuk, hogy az erdei talajnak a gazdálkodásunkban csak oltó szerepe lehet a drága s nem mindig biztos u. n. bakteri-um preparátumok helyett. Ugyanis az újabban divatba jött baktéri-um oltás helyett az erdei földet használhatjuk egész nyugodtan, olyan nagy a hasznos baktérium tartalm. Így nincs szüksége olyan nagy tömegű erdei földre a gazdáknak, emelynek az elszállítása az erdőha-tóságok beavatkozását kiprovokálná.

Tájszólás és irodalmi nyelv.

Az egyik nyikómenti iskolában az odaszármazott tanító javában magyarázza a gyermekeknek, hogy még is csak nem szép az, hogy itt mindenki „ö”-vel beszél. Mert bizony igazában nem *möggyet* kell mondani, hanem *meggyet* s aztán a kenyér sem *könyér*, mint ahogy itt használják. Ki kell ezt küszöbölni gyermekek — folytatja a fejte-getését felemelt hangon — s tanuljatok meg helyesen beszélni. A ma-gyarázat közben az egyik nagyon nyujtogatja az ujját.

— No mi az Pista fiam, mért vágsz olyan keserves arcot? — kérdi a tanító.

— Tanyító ur instálom, nem lehet itt nyugodtan maradni, mert Eden a kenyekivel kedeken defett. (Értsd: Ödön a könyökivel köldökön döfött).

Attila arany koporsóját kutatják a Vág folyó kiszáradt medré-ben írja az *Ellenzék* 19. száma. Újabban meg a *Berliner Tageblatt* emlékezik meg arról, hogy Belgrádban részvénytársaság alakult Attila kincseinek a Bánátban való felkutatására.

Új turistamenházat épít a Gyilkostó és az Egyesek között az EKE gyergyói csoportja.

Az elsőkélyesített románok problémájáról tartott előadást Banu Ioan odorheiuai állami liceumi tanár a bucureşti rádióban 1936 no- vember 10 én.

Néprajz.

Didergés.

Husvét elsőnapján este a legények, fiatal emberek. élükön egy-egy tréfacsinálóval elindulnak »dideregni«. Ez aféle macskazenének felel meg. Legelőször is az ablak alatt megálva éktelen morgásba kezdenek, utánozva a fázó ember didergését, beszédét. Ha a családban valami esemény van készülöben (leány kérés, leány nézőbe való indulás, vagy a gólya kelepel a ház felett) ezt mind „*kidideregik*“. Az is a tulajdonképeni célja ennek a szokásnak, hogy megtréfálják, megvicceljék egyik a mászt ünnepe fejében.

Nagy előszeretettel látogatják a fiatal házások portáit s a vezető didergés közben jó hangosan bekiált az ablakon: »Drága szép menyecske, gyere csak dugd ki az orrod, nézd meg milyen ringó bölcsőt hoztunk ajándékba«. Vagy pedig ha leánynézőbe készülö legény van a háznál, a következő kedveskedés recseg be az ablakon: »Tekintetes gazduram, küldje csak ki egy kicsit a fiát, met hoztunk neki szép lovakat, hogy ne sározza össze a csizmáját a leánykérőbe való induláskor«. És így tovább. Mindenüvé visznek valami találó mondást a családban készülö eseménynek megfelelően.

Mindaddig dideregnek az ablak alatt, amíg vagy piros tojást kapnak, vagy pedig a viccet vízzel fizetik vissza, amennyiben egy-egy jó kártya vizet zudítanak nyakuk közé.

Gäläteni községben Mureş m.

Molnár István.

Vesd bejebb kőnek

nevezik a *Nyikómentén* a köves hegyoldalok szántásánál felkerülő kődarabokat, amelyek addig mennek egyik pásztárol le a másikra, amíg az alsónál a föld szélére kerülnek ki s ott e kövekből egy kerítés jön létre. Az öreg ekeszarvtartó gazda szokta mondani a tehénkék előtt járó még süldő fiának, ha nem veszi észre a köveket, hogy »Nézd meg fiam azt a követ! A' van ráirva, hogy vesd bejebb!«

Lukácsy Ferenc

Egyik református faluban

a molnár mérgeben áttért az unitárius hitre. A következő esztendőben nagy szárazság lett s bizony a malom kerekerei már alig-alig forogtak a kevés víz miatt. Arra felé sétál ép ez időtájban a református tiszteletes s látja, hogy a molnár lekókaasztott fejjel ténfereg munka nélkül. Nem tudja megállni, hogy oda ne szóljon:

— Láss-e no, a kerekerei a tavaly milyen vigan kerepelék... kálvinista . . . kálvinista. Most meg milyen szomoruan recsegik u-ni-tá-ri-us-u ni-tá-ri-us... *Zayzon Farkas* néhai bodoci pap elbeszélése után.

Székelyföld kutatása.

Ritkább madaraink. *Havasi csóka* (*Pyrhocorax pyrhocorax* L.) 1901 év nyarán lőttem egy példányt a filiai erdőn a Kóség patak mellett. Azóta nem láttam. *Balla, ibis* (*Plegadis falcinellus* L.) 1926 tavaszán kaptam egy tőjő példányt egy pásztortól, ki a bráduji mezőn egy héjjától vette el. Nálam van kitömve.

Nagy Imre közlése, Tâlişoara.

Bólyai Farkas a híres székely matematikus sok minden őt érdeklő adat közt meg kell említenünk egy eddig rejtőzött, amely a régi osztrák császárság földrajzi adatainak a felvevésével került be az irodalomba.*) Az adatok a nagy tudós személyén kívül azért is fontosak, mert ezek az első pontos közlemények a Székelyföldre vonatkozóan. »24. Máros Vásárhely (Polyai tanár ur kertje, a Minoriták temploma közelében.) Földrajzi fekvése: H.=42°17'46", Sz.=46°32'9"8. Tengersiz feletti m. (Toisen) 149'84 bécsi öl.

Földmágnassági adatok								
Elhajlás (declinatio)			Lehajlás (incl.)			Visszintes mágn. erősség		
Idő	Óra	Érték	Idő	Óra	Érték	Idő	Óra	Érték
IV. 6	4 ó. 17 p.	10°15'11	IV. 6	10 ó 28p.	62°31'63	IV. 6	11 ó. 57 p.	2 1240
IV. 6	5 ó. 27 p	10°28'31	IV 6	11 ó.—	62°14'37	IV 6	11 ó. 58 p.	2 1183
IV. 7	11 ó. 25 p.	10°31'05				IV. 7	9 ó. 50 p	2 1248
						IV 7	9 ó. 57 p	2 1212

A méréseket végző épen Bólyai és nem Pólyai, — mint írja — kertjében jegyezte fel a mérésre vonatkozó adatokat.

A hiúz (*Lynx lynx*) a felső Maros szoros környékén 1910—1933-ig 27 példány került terítékre. (Állatani Közl. Bpest 1935. 94 l.) Vadászaink vajjon honnan tudnak biztos adatokat erről a kivesző félben levő ragadozóról?

A sündisznót nevezik e másként valahol a Székelyföldön. Kriza János disznó-szögynek említi. Hol ismerik ilyen név alatt?

Érdekes barlangi gomba (*Cyathus Lesueurii*) került ki a Várgyűző (Odorhei m.) község Sugó nevű barlangjából a legutóbbi felkutatása alkalmával, amelyet *Moesz G. dr.* specialista említi a Botanikai Közlemények 1936 évi kötetében, 216 lap.

A székelyek dunántúli kapcsolatai és a népies állatnevek c. előadásában *Beke Ödön* a sok közös madárnévre hívja fel a figyelmet. (Állatani Közlemények 1934 228 l.)

*) *Koritska K.*: Die Resultate aus Carl Kreil's Bereisungen des öst. Kaiserst. Jahrbuch d. K. K. Geolog. Reichsanst. Wien, 1850 I. 431.

Irodalom—Lapszemle.

Időszerű hozzászólások c. alatt *dr. Horváth Miklós* kisebbségi életünk feljavításának alapvető tételeit fekteti le megszívlelendő módon. (Székely Nép 9 sz.)

Aranyosszék (Turda) *dr. Dávid György* felelős szerkesztő és *Heltmann Ervin* vezetése alatt újból megindult február 20 án az 1. számmal az őszutói betiltása után.

Festői utak új Romániában (Drumuri pitoresci în România Nouă) c. alatt *Kirițescu Constantin* egy mélyen látó s tárgyilagosan bírálónak az uti emlékeit veti papírra. A szépen megírt könyv plasztikusan vezet végig a Székelyföld legértékesebb helyein s az olvasót szinte annak a bejárására csábítja. Az ilyen utleírásoktól eltérően szokatlan pontos adatokat látunk megrögzítve, amit a vidéket jól ismerő utitársának *Steriopol I.* igazgatónak lehet köszönni. Jól esik az eddigi elírások után egy ilyen követésre méltó leírást olvasni.

Régi és új város címen *Vajda Ferenc* odorheui ref. esperes, szerkesztésében egy nagyszabású munka van készülöben: a székely anyaváros monográfiája. A nemsokára kiadásra kerülő munka felölel mindent, ami a városra vonatkozik, a legrégebb időktől egészen napjainkig.

A Hasznos könyvtár sorozatban újabban a *Hazánk emlékszállatairól* jelent meg *dr. Szilády Zoltán* avatott tollából egy remekbe szabott ismertetés. Egy másiknak a szerzője *dr. Jancsó Béla*, aki *Az emberiség jóltevőire*, az orvostudomány kutató hőseire hívja fel a figyelmünket. (Ágisz kiadás Braşov, Sr. Mihail Weiss 5. Egy füzet ára 5 lej)

Az ótúrdaí ref. egyházközség értékes történeli adatait közli *Nagy Mózes* leléés az Aranyosvidéken.

Székely nagyjaink életének ismertetését kezdte meg a *Székely Nép* (Sfântugheorghé) *Debreczy Sándor* kollégiumi tanár tanulmányai alapján.

Gáspár Jenőnek a Poianról elszármazott nép irónknak elbeszélését közli a *Székely Ujság* (Tg. Secuesc) karácsonyi száma. A kiváló író a Képes Krónika szépirodalmi lap szerkesztője és a Petőfi Társaság titkára.

Hangulatok c. alatt *Sárossy Károly* (az öreg székely leveleinek írója) főként a székelység életéből vett impresszióit szándékszik kiadni 10 ives önálló kötet alakjában. Előre is felhívjuk a figyelmet e munkára, amely hisszük, hogy az eddigi 2 kötet után hasonló érdeklődésre fog számot tartani. Ára 50 lej. Előfizetéseket és megrendeléseket elfogad a Részv. Társ. Nyomdája Odorhei.

Holló Ernőnek Tűz a tóparton c. verses kötete most jelent meg. A székelyföldi gyermekkori impressziók csendülnek ki minden sorából

Lármafa.

Orbán Balázs emlékének áldozott az I. G. Duca-i Kaszinó febr. 2-án, a nagy székely születési napját választván évi közgyűléseinek megtartására. Az ezévi összejövetel egyben ünnepélyes megemlékezése volt a kaszinó 70 éves fennállásának.

Kelemen Didák 1688 ban Cernatul de sus (Trei Scaune m.) közelében az egykori Baksafalván született minorita szerzetes szenté avatásáról tárgyal a pápai udvar.

Csíky Endre a székely anyavárosból most tett jogi doktori szigorlatot a cluji egyetemen.

Veszteségeink: *Veress Gábor* zenetanár 64 éves korában Aiudon elhunyt. A kiváló zeneszerzőnek köszönhetjük sok szép székely nótának énekkarokra való feldolgozását. — *I. Dienes Lajosné* 83 éves korában hamar követte nemrég elhunyt Ödön fiát. Tg. Secuesc város tiszteletreméltó nagyasszonya volt s fajunknak értéket jelentő családot nevelt fel. — *Nagy István* világot bejárt híres festőművész elhunyt messze szülőföldjétől Baján. Ciucsândominicon született művész kalandos életéről Surányi Miklós irt könyvet.

Előfizetések az 1937. évre. Helyből: Blájer Balázs, Kertész Albert, Maráth József (1/3), Szabó János — Biró Lajos Goagiu, — Erdélyi Samu Crăciunel (párt. 2 péld.) — Kőváry Jakab Sulfureni, — Casino I. G. Duca, — Geley Vilmos Moritzfeld. — Fazakas Dénes Firtuşu, — Knopp Vencel Corund (párt. 2 p.), — Tg. Secuescrői Paál Elek utján: Sólyom Miklós Hollanday Pál, Jancsó F. Lajos Tóth Istvánné (1/2), Gyöngyössi István dr. (1/4), — dr. Török Andor (párt. 2 p.), — Kovács József Turda (párt. 2 p.). — Kovács Gábor és Kozma András Bpest 5 péld. 1/2 évre — Imreh József Alsóabasz. — Sigmond Géza Pestszentlőrinc. — Máthé Géza Nagyconk (1/2).

1936—37-re: Gyak. Polg. Iskola Szeged.

1936-ra. Helyből: Bándy Teréz, Becsek Aladár, Lörinczy Béla, Révay György dr. — Kovács Ödön Beiuş. — Kovácsy László dr. Tg. Secuesc, — Barabás Zoltán dr. Bpest. — Székely Társaság Braşov, — Zayzon Géza Zizin, — Papp János Mercurea-Ciuc, — Csekme Mózes Bpest 1 P.

1935—36-ra: Imreh Domokos dr. Helyben, — Fodor Boldizsár dr. I. G. Duca, — Márton Mihály Turla, Nitrogén Gyár Diciosânmartin.

1934—35-re Veress Donáth Helyben. — **1934—36-ra** Buday Árpád Szeged.

Befizetés: Dávid Ferenc Egylet Ocland 240. — Ábrahám Ambrus dr. Szeged 10 P.

Ritka dolog táncról könyvet kiadni s hozzá még a székely táncok ismertetéséről. Hálás munkát végeztek a Szerzők, hogy nagy fáradsággal feljegyezték az utókornak a lassanként feledésbe induló táncainkat s azok kísérő nótáit. A tárgy természete hozza magával, hogy táncokat ismertetni nagy dolog, hisz azt látni s a zenéjét, ritmusát hallani kell. A Szerzők ezt a nehézséget is jól megoldották s így ezzel gyakorlati jelentőséget is adtak munkájuknak, mert a magyar tánccal jó ismerős előtt a leírások szinte megelevenednek. A szép kiállítású munka a Minerva Cluj kiadásában jelent meg, ahol és Vámszer Géza Mercurea Ciuc címén megrendelhető. Ára 50 lej.